

De Vereniging Natuurmonumenten heeft momenteel circa 8,5 hectare grasland in eigendom en beheer. De uitbreiding met de reservaatgronden komt eveneens in eigendom van de vereniging. Met 11,7 hectare is de gemeente Heythuysen de grootste beseigenaar in het Keversbroek. Staatsbosbeheer bezit een bosperceel van 1,2 hectare. Daarnaast is er nog een tiental particuliere beseigenaars.

De huidige en potentiële natuurwaarden van het Keversbroek zijn hoog. Gezien de voorgenomen uitbreiding van het Keversbroek wordt het belang van het gebied ook door de ruilverkavelingcommissie erkend. Ons inziens dient de gemeente Heythuysen haar houtproductiedoelstelling ten aanzien van haar bosbezit te verlaten. Het huidige eentonige populierenbos (figuur 11) dient omgevormd te worden in zo natuurlijk mogelijk bos zonder houtoogst. Het overschakelen op de hoofdfunctie natuur sluit aan op de algehele bestemming en het beheer van de omliggende gronden.

Wij zijn verheugd dat de gemeente Heythuysen ons advies om haar bosbezit aan een terreinbeherende organisatie te verkopen wil opvolgen. De natuurwaarden in het gebied zijn namelijk gebaat bij een beheer in een zo groot mogelijk eenheid door een organisatie die hiervoor de kennis en ervaring

bezit. Momenteel, november 1999, onderhandelt de gemeente Heythuysen met de Vereniging Natuurmonumenten over de overdracht van in totaal 11,7 hectare.

DANKWOORD

Bij het samenstellen van dit artikel hebben wij gebruik gemaakt van de kennis en adviezen van L. Backbier, M. Bongers, J. Geraedts, J. Hermans, W. Jansen en M. Leunissen. P. Geukemeijer stelde de aanvullende inventarisatiegegevens beschikbaar. Veel dank hiervoor.

SUMMARY

NEW OPPORTUNITIES FOR THE KEVERSBROEK AREA

The article discusses the Keversbroek, a nature reserve in the municipality of Heythuysen in the central part of the Dutch province of Limburg. The reserve comprises alder carr, poplar woods, wet meadows and pools. It is traversed by the Berkven-lossing ditch. The reserve has become much drier than it used to be, but it still

harbours a rich flora. In the long run, however, this flora can only be preserved by raising the water table.

The reserve, most of which is owned by the Vereniging Natuurmonumenten, the Dutch Nature Conservancy Trust, is to be enlarged as part of the Land of Thorn real-otment scheme.

LITERATUUR

- BOSSENBROEK, PH., 1993. Natuur in het Leudalgebied. De wespenspin - een nieuwkomer in het Leudal. Rondom het Leudal, jaargang 18 - nr. 70, blz. 235.
- GOOL, C.R. VAN & H. DE MARS, 1990. Verdrogingsonderzoek Limburg - Ligging, aard en verdrogingsstoestand van hydrologisch gevoelige vegetaties. Provincie Limburg, Maastricht.
- LONDO, G., 1991. Natuurbeheer in Nederland, deel 4, Natuurtechnisch bosbeheer. Pudoc, Wageningen.
- MEIJDEN, R. VAN DER, 1990. Heukels' Flora van Nederland. Eenentwintigste druk, Wolters-Noordhoff, Groningen.
- MINISTERIE VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ, 1994. Ontwerp-landinrichtingsplan ex artikel 86 van de Landinrichtingswet voor de ruilverkaveling "Land van Thorn" gelegen in de gemeenten Heel, Heythuysen, Hunsel en Thorn (oppervlakte ca. 4.800 ha). Landinrichtingsdienst, Roermond.
- NATUURMONUMENTEN, 1997. Keversbroek; Beheerplan 1997, Beheersvisie & Documentatie. O&B-rapport no. 97-76. Natuurmonumenten, 's Graveland.
- NATUURWETENSCHAPPELIJKE COMMISSIE, 1978. Advies van de Natuurwetenschappelijke Commissie van de Natuurbeschermingsraad betreffende de ruilverkaveling "Land van Thorn".

KORTE MEDEDELINGEN

OPROEP

Als studente van de tweede licentie biologie-plankunde aan de R.U.G. (Rijksuniversiteit Gent), werk ik aan een scriptie bij de vakgroep ecologie bij Prof. Hoffmann.

Het grootste gedeelte van mijn scriptie kadert binnen een project, "Natuurdoeltypen Vlaanderen", waarin men een overzicht wil geven van potentiële natuurtypen binnen verscheidene biotopen op basis van vegetatiekundige analyse.

Het is mijn taak om de klasse der kalkgraslanden te belichten. De Festuco-Brometea omvatten droge tot matig droge graslanden op kalkrijke, droge bodems op gesteenten van uiteenlopende ouderdom. Doelstellingen van dit luik zijn het bepalen van:

- kenmerken
- procesparameters

- doelsoorten
- verspreiding in Vlaanderen

Het is mijn bedoeling om zoveel mogelijk relevante vegetatieopnamen die ooit met betrekking tot deze klasse zijn gemaakt, te verzamelen en te verwerken. De geografische regio is Vlaanderen met aangrenzende streken.

Mocht iemand vegetatieopnames gemaakt hebben die mogelijk een kensoort van de Festuco-Brometea bevatten of waarvan men denkt dat ze betrekking hebben op kalkgraslanden, gelieve contact op te nemen met:

Maud Raman
Beukelaarstraat 13, 9000 Gent
tel. 00 32 11 226 91 84
fax 00 32 11 227 47 97
email: Maud.Raman@rug.ac.be

NJN GAAT TERUG NAAR HAAR WORTELS

De Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJN) heeft haar volledige bestuurlijke archief, dat is ondergebracht bij het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG) te Amsterdam, opgeschoond en geïndexeerd. De NJN is een vereniging voor en door jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 25 jaar, die uit 1920 stamt.

In de tijd waarin de NJN is ontstaan, schoten jeugdbewegingen als paddestoelen uit de grond. Als een van de weinige vrije jeugdbewegingen overleefde de NJN de tweede wereldoorlog. De NJN is tot op de dag van vandaag een actieve vereniging met tal van activiteiten die zijn gericht op het bestuderen van de natuur en het milieu.

De nu 80-jarige NJN heeft in de loop der tijd

een indrukwekkend archief bijeen gebracht. Dit archief verkeerde tot enige tijd geleden echter in een erbarmelijke staat. Daarom is, met financiële ondersteuning van de Stichting Doen/De Nationale Postcode Loterij en het Prins Bernhardfonds, een grootscheeps project gestart om het archief aan te vullen, op te schonen en er een inventaris van te maken. Initiatieven tot het project werden genomen na de viering van het 75-jarig jubileum van de NJN in 1995.

Al het beschikbare archiefmateriaal van de NJN is bijeengebracht in Amsterdam. Het is gebleken dat veel oud-leden van de NJN nog aanzienlijke hoeveelheden archiefmateriaal in bezit hadden en er graag een goede bestemming voor wilden vinden. Doordat deze mensen hun materialen aan het IISG hebben overgedragen is een compleet centraal archief ontstaan. In totaal werd door oud-leden van de NJN circa 30 meter materiaal aangeboden.

Het archief in Amsterdam, dat naast landelijke bestuursstukken ook circulaire, foto's, 8-millimeter-films, dagboeken en een complete serie van het bondsorgaan *Amoeba* bevat, is vrij toegankelijk voor alle geïnteresseerden. Ter introductie is door het IISG een publicatie uitgegeven waarin de systematiek van het archief van de NJN is beschreven. De NJN heeft het gereedkomen van het archiefproject gevierd met het uitbrengen van een speciale archief-editie van *Amoeba*.

BOEKBESPREKINGEN

WATER EN VUUR

UITGAVE STICHTING WERKGROEP BEHOUD DE PEEL, 1998. Diverse auteurs. Schrijvers over de Peel met zwartwit foto's van Jan van de Kam. 120 blz. Te bestellen door overmaking van f 27,90 (inclusief verzendkosten) op gironummer 5356520 ten name van de Werkgroep Behoud de Peel te Deurne, onder vermelding van W+V.

Het boek *Water en Vuur* werd uitgegeven bij het tienjarig bestaan van de Werkgroep Behoud de Peel. Er moest al snel een tweede druk aan te pas komen. Na jaren uitverkoop te zijn, is het er nu weer. En dat is goed. Dit boek werpt een uitstekende blik op het eens zo uitgestrekte Peellandschap. Vooral de mensen die er werkzaam waren, doen hun zegje hier. De foto's van Jan van de Kam (altijd op de linker bladzijde) spreken boekdelen. Uit zijn scherpe foto's duiken Peelwerkers op, hun manier van werken en de arbeidsomstandigheden. Het is het relaas van mensen die de Peel door en door kennen. Van schrijvers tot veldwachters, van regelmatige passanten tot kenners. De duistere Peel en haar harde klimaat doemen op uit de mist en trekken daarmee de prachtige streekgebonden verhalen uit het veen. Lezers die meer over de geheimzinnige Peel willen weten, ik raad ze aan dit boek te lezen.

R. Steverink

BRAAKBALLEN PLUIZEN

KEES KAPTEYN, 1999. Een uitgave van de Noord-Hollandse Zoogdierstudiegroep en de KNNV. Determinatietabel, rijk geïllustreerd met kleurenfoto's en tekeningen. 32 pagina's. ISBN 90 5011 125 4. Prijs f 12,50. Bestellen door overmaking van f 16,- (inclusief f 3,50 verzendkosten) op girorekening 13028 ten name van de KNNV Uitgeverij, Utrecht. Bij de overschrijving vermelden: "bestelling D30 braakballen". Ook verkrijgbaar in de boekhandel.

Braakballen pluizen. Als de meeste mensen dat horen, zullen ze al snel een vies gezicht trekken. Is

dat terecht? Nee, zeker niet. De braakballen worden normaal niet vers geplouzen, maar pas dagen later als ze al opgedroogd zijn. Het spannende van braakballen pluizen is, dat je niet weet wat er voor soorten uit de braakbal tevoorschijn zullen komen.

Hier is nu een determinatiegids, die geheel gewild is aan het braakballen pluizen. Als er zulke gidsen bestaan, dan zijn ze wel op één hand te tellen. We zullen eens de proef op de som nemen. Op de kaft dreigt een Bosuil een Bosmuis te verschalken. Boven de gele letters staan nog drie soorten muizen afgebeeld. Mooie kaft. Het boekje opent met drie inleidende hoofdstukken, waarbij het nut van braakballen pluizen uiteengezet wordt, wat je kunt onderzoeken, er wordt wat over de uilen verteld en tenslotte wordt er dieper ingegaan op het braakballen pluizen zelf. Het ziet allemaal keurig verzorgd uit en is voldoende informatief. Echter bij het kopje "Geschikt voor gebruik in bijna heel Nederland" frons ik mijn wenkbrauwen. Het blijkt dat vanwege de zeldzaamheid van bepaalde soorten, die alleen in het uiterste zuiden voorkomen, alleen een summier behandeling is opgenomen. Dus in de hoofdtabel ontbreken: Veldspitsmuis, Ondergrondse woelmuis, Hazel-muis en Eikelmuis.

Dan het determineren zelf. Eerst moet er bepaald worden om welke groep muizen het gaat. Dat wordt gesplitst in boven- en onderkaken. Al zijn de tekeningen niet perfect voor het determineren, dit probleem wordt ondervangen door uitvergrotingen van moeilijke onderdelen. Prima. De groep muizen springt met een duidelijk oranje uit de tekst. De opmerkingen die nodig zijn staan in opvallende groene blokjes aangegeven. Daarna splitst het weer in Mol & Spitsmuizen (boven- en onderkaken) en Woelmuizen (boven- en onderkaken) en Ware muizen (boven en onderkaken). Bij Bosspitsmuis en Tweekleurige bosspitsmuis is het onderscheid alleen via de kaak te maken, en er wordt ook gewaarschuwd om niet zelf de definitieve determinatie te maken, maar om een echte deskundige erbij te halen. In de voorlaatste tabel 5 worden nog schedels van zoogdieren die maar zelden in braakballen worden aangetroffen sum-

mier besproken. De roofdieren worden hier gewoon op een hoop gegooid. Tabel 6 heet "Een samengeraapt zootje" en er volgt dan ook een niet volledig beeld van een deel van andere beenderen van zoogdieren, amfibieën en vogels. Deze determinatietabel is geschikt voor het determineren van kleine zoogdieren, waarbij het toch jammer is dat de typische Zuid-Limburgse soorten maar karig aan bod komen. Er wordt ook voor grotere zoogdieren verwezen naar de uitstekende "Zoogdieren van West-Europa", waarmee de auteur hiermee duidelijk niet pretendeert dat dit werkje volledig is. Andere zoogdiertypen blijven nodig als aanvulling.

R. Steverink

HET VERDRIET VAN DE KORENWOLF

THOMAS SLOBBE 1999. Uitgeverij wAarde i.s.m. Uitgeverij Jan van Arkel. ISBN 90 76661 01 4. Prijs f 19,90 Verkrijgbaar in de boekhandel.

Toen ik het boekje voor het eerst in handen kreeg dacht ik: dat is misschien wel leuk om te bespreken. Het ziet er in ieder geval prima verzorgd uit. Ook toen ik begon te lezen, werd mijn enthousiasme gewekt. Het verhaal ontvouwt zich als een poëtische vertelling van het tragische lot van een vrouwtjes-hamster. Maar op een gegeven moment gaat het drastisch mis. Op bladzijde 28 wordt de idylle bruto verstoord met de grauwe werkelijkheid. Rauw op mijn dak valt ineens de Raad van State! Hier wordt het verhaal letterlijk naar de knoppen geholpen. Mijn ergernis wordt alleen maar groter, hoe verder ik lees.

Helaas worden mijn bange vermoedens bewaarheid. Dat deze publicatie niks anders is dan een verkapt promotie-actie van de vereniging Das en Boom. Volstrekt misplaatst om dat op zo'n manier te doen. Dat schrijver Koos van Zomeren zich hiervoor heeft geleend, geeft te denken!

R. Steverink